d'un 10%.

Bé segurament el Pons serà el segon llinatge... Idò tampoc, el llinatge Prats l'he trobat 2.049 vegades (prop del 9%).

Podria ser el tercer?. Tampoc, en tercer lloc he trobat 1.953 Hernández, en les seves diferents variants: «Hernández, Hernandes, Hernándis, Arnandis», etc. Suposen un poc més del 8%.

Posats a posar, podria ser el nombre 4?. No senyors i senyores, el nombre 4 correspon al llinatge Victori (o Victory) dels que n'he contat 1.658, quasi un altra 7%.

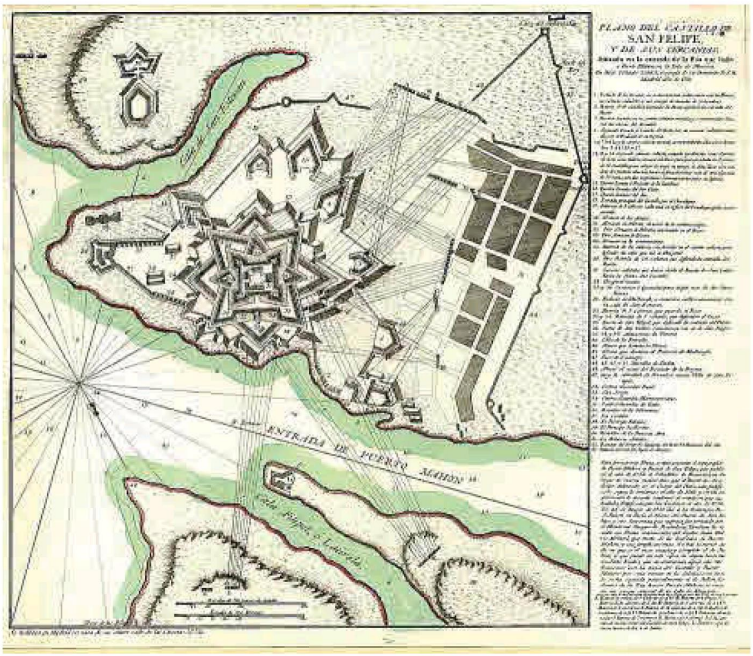

I el nombre 5?

Ara sí, el Pons són 1.570, que és un 6,3%.

Total, que els llinatges peninsulars, els que hem dit i els Neto, els Quevedo i els Sans, tenim un total de 10.283, que és prop de la meitat del conjunt. Només Fornells pot presumir de no tenir el llinatge Pons el primer; el guanyen, de molt, els «Caules» i els «Sans», ambdós d'origen des Castell de Sant Felip.

Per tant, hem vist un aspecte diferencial des Castell, el dels llinatges.

Una segona entrada significativa de gent de fora l'Illa es produeix a partir de l'any 1859.

Es tracta de la vinguda dels eivissencs. Fent un poc d'història, a partir de l'any 1820, quan Fernando VII posa aranzels a la importació de blat de fora de la península, duent a la ruïna els comerciants menorquins i, en conseqüència, a bona part de la població illenca. A partir de 1830, França se fa càrrec d'Alger, i cerca colons per poblar la nova colònia. Entre 1830 i 1850 surten de Menorca més de 10.000 persones, especialment joves, amb passaport, deixant l'Illa mig despoblada.

Quan Espanya inicia la construcció de la fortalesa de La Mola, no troba mà d'obra suficient i per raons lògiques, arriba a Menorca gent jove amb llinatges com ara, Marí, Tur, Torres, Cardona, Guasch i altres no tant freqüents, i tots venen d'Eivissa on, pel que es pot deduir, no hi havia massa feina.

I poblen Es Castell per motius obvis: hi ha cases buides i queden molt a prop de La Mola, travessant el port de Maó en barca.

Al principi, com diu Xavier Martín, la població existent no els rep massa afectuosament, però poc a poc se van mesclant amb els antics, fent una unió molt forta.

Hi ha una paraula que no m'agrada gens, i és «integració». Emprant una expressió culinària, les salses poden ser simples mescles (allò de l'oli amb vinagre utilitzat per muar els caragolins de Sant Cristòfol) i altres que són emulsions, com la salsa maonesa, difícil de lligar però que no hi ha manera de destriar un cop lligada. Les generacions no se «mesclen», «s'emulsionen», potser després d'una època inicial de «mescla», me diguin si un Marí, un Tur, un Torres, un Guasch o un Cardona, entre d'altres, d'origen eivissenc no són tant menorquins com els Pons i els altres que he citat des Castell.

Per acabar el cicle, a partir de 1965, quan comença el temps del turisme a Menorca, ens tornem a trobar curts de personal. Hi falten braços i se produeix l'arribada de bona part de la població de Javalquinto, a Jaén. Hi ha cases buides i feina seguida, no temporera. I aquí tenim la tercera immigració condensada d'un mateix origen. També va costar un poc el procés d'emulsió, com el cas dels eivissencs. I no tots eren de Javalquinto, hi ha gent d'Extremadura i altres llocs, entre ells qualque pregoner anterior a un servidor.

El cantautor Raimon, a una de les seves cançons deia : «Qui perd els orígens perd la identitat». Per açò mateix ja ha fet 8 anys me vaig afegir a la feina d'Antoni Guasch Bosch, que ja havia «fitxat» devers 84.000 persones d'origen menorquí. Avui ja hem arribat als 187.000. Des Castell, tenim controlats prop de 7.000 casaments i més de 25.000 naixements, perfectament documentats i que composen el «bosch» genealògic menorquí. Aquesta feinada ens permet construir arbres genealògics personals, de manera que com a agraïment a la meva designació com a «pregoner» des Castell, tothom que vulgui, i totalment de franc, (per ordre de sol·licitud) els hi podrem fer arribar un arbre personal en format informàti. En açò, serem l'únic poble de Menorca amb el seu «gran arbre» format pels arbres individuals dels seus habitants.

Per començar a acabar, els vesis d'Es Castell van poder veure que m'havia posat una samarreta molt especial. Me la van regalar els descendents dels menorquins que van emigrar a La Florida l'any 1768, entre els quals hi havia prop d'un centenar d'habitants de s'Arraval des Castell de Sant Felip. 250 anys són molts anys i ells encaren celebren el seu origen.

Per acabar del tot, recordar que un dels descendents de gent des Castell, de llinatges Benet i Hernández va ser el primer general d'artilleria dels Estats Units d'Amèrica, professor de West Point i enterrat a l'avinguda principal del cementeri d'Arlington. Dos nets seus; Stephen (Esteve) Vincent i William Rose, van ser guardonats amb tres premis Pulitzer, possiblement els premis més valuosos i destacats d'Amèrica del Nord.

Així com a Sant Lluís han honorat a Albert Camus (Sintes) net d'una lluisera, (també tenia cames des Castell) no estaria de més que Es Castell honorés als germans Benet; no n'anem sobrats de «castellans» destacables. Potser ara, amb la probable utilització dels espais dels quarters, podríem dedicar qualque dependència a aquesta família, a més de que el Museu Militar recordés al general Esteve Benet Hernández; que no tot és l'almirall Ferragut.

Podria recordar a molta gent que ens ha deixat però del que en tinc record, però no ho faré pel simple motiu que me'n deixaria moltíssims i no acabaríem ni a mitja nit. Només a un homo que ens acaba de deixar, a Sant Cugat, però que havia decidit reposar as Castell. Juan Antonio Homs Sanchís. Honor a l'amic i company de tota la vida.

Gloriós Sant Jaume, amb alegria i molt de seny.